অধ্যায় ১০ ঃ ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহ আৰু অসম

অধ্যায় গাঁথনি

১০.১ উদ্দেশ্য
১০.২ পৰিচয়
১০.৩ ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহ
১০.৩.১ অসমত ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহ গঢ়ি উঠাৰ পৰিস্থিতি
১০.৩.২ মণিৰাম দেৱানৰ ভূমিকা
১০.৩.৩ বিদ্রোহীসকলৰ বিচাৰ
১০.৩.৪ বিদ্রোহৰ বিফলতা
১০.৪ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ
১০.৫ অধিক জানিবলৈ
১০.৬ অগ্রগতিৰ খতিয়ান
১০.৭ আৰ্হি প্রশ্ন

১০.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি -

- ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহত মণিৰাম দেৱানৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে বিশ্লেষণ কৰিব পাৰিব
- অসমত ১৮৫৭ খ্রীষ্টাব্দৰ বিদ্রোহৰ প্রভাৱৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰিব
- ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহৰ ফলাফলসমূহ আলোচনা কৰিব পাৰিব।

১০.২ পৰিচয়

ইয়াৰ আগৰ অধ্যায়টিত আমি অসমলৈ বৃটিছ আগমণৰ বিষয়ে অসমীয়া জনসাধাৰণে, বিশেষকৈ আহোমৰ সম্ভ্রান্ত শ্রেণীটোৱে অসমত বৃটিছ শাসকসকলৰ কেনেদৰে বিৰুদ্ধাচৰণ কৰিছিল তাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিলো। মানসকলক পৰাজিত কৰি বৃটিছসকল অসমৰ অধিকর্তা হৈ পৰিছিল আৰু অসমীয়া মানুহৰ অভিলাসক উপেক্ষা কৰি তেওঁলোকৰ নিজা প্রশাসনিক ব্যৱস্থা গঢ়ি তুলিছিল।

এতিয়া আমি এই অধ্যায়ত অসমত ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহৰ পেলোৱা প্রভাৱৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিম, যি বিদ্রোহে ভাৰতবর্ষত বৃটিছ শাসনৰ ভেটি কঁপাই তুলিছিল।

১০.৩ ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহ

১৮৫৭ চনৰ পৰৱৰ্তী সময়ছোৱাত বৃটিছ ইষ্ট ইণ্ডিয়া কোম্পানীৰ সম্প্রসাৰণবাদী আঁচনিবোৰে ভাৰতীয় মানূহৰ মাজত অসন্তোষৰ সৃষ্টি কৰিছিল। বিজয়ৰ নীতি, আর্থিক শোষণ আৰু প্রশাসনিক পৰিবর্তনৰাজিয়ে সকলো শ্রেণীৰ লোকক বেয়াকৈ ক্ষতিগ্রস্ত কৰিছিল। এই সকলোবোৰ আঁচনিয়ে ভাৰতবর্ষৰ বিভিন্ন প্রান্তত বৃটিছৰ বিৰুদ্ধে ভাৰতীয়সকলক বিদ্রোহ কৰিবলৈ বাধ্য কৰাইছিল। অৱশেষত ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহত জনসাধাৰণৰ অসন্তুষ্টিৰ বহিঃপ্রকাশ ঘটিল। ভাৰতবর্ষৰ আন প্রান্তৰ লেখিয়াকৈ অসমৰ জনসাধাৰণেও এই বিদ্রোহত যোগদান কৰিছিল। দুর্ভাগ্যবশতঃ এই বিদ্রোহে সফলতা লাভ কৰিব নোৱাৰিলে যদিও স্বাধীনতা সংগ্রামৰ বীজ ৰোপণ কৰি থৈ গ'ল। সেইবাবে এই বিদ্রোহক ভাৰতৰ স্বাধীনতাৰ প্রথম যুদ্ধ বুলি অভিহিত কৰা হয়।

১০.৩.১ অসমত ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহ গঢ়ি উঠাৰ পৰিস্থিতি

এই বিদ্রোহ আকস্মিকভাৱে অথবা কিছুমান নির্দিষ্ট অঞ্চলতহে সীমাবদ্ধ হৈ থকাৰ নিচিনা বিদ্রোহ নাছিল। বৃটিছ ৰেজিমেন্টৰ চিপাহীসকলে এই বিদ্রোহ আৰম্ভ কৰিছিল যদিও কৃষক, শ্রমিক, কাৰিকৰ, জনজাতীয় লোক, সম্ভ্রান্ত শ্রেণী আৰু সৈন্যসকল সহিত সমাজৰ সকলো শ্রেণীৰ লোকে এই বিদ্রোহত অংশ লৈছিল। বহুতো ভাৰতীয় ৰাজ্যই এই বিদ্রোহত গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা গ্রহণ কৰিছিল। ভাৰতবর্ষৰ আন প্রান্তৰ লেখিয়াকৈ অসমৰ জনসাধাৰণবো বৃটিছৰ বিৰুদ্ধে ওজৰ আপত্তি আছিল। প্রাৰম্ভিক অৱস্থাত বৃটিছসকলক অসমৰ জনগণে ৰক্ষাকর্তা বুলি গণ্য কৰিছিল যদিও পিছলৈ তেওঁলোকৰ বৃটিছৰ প্রতি দৃষ্টিভংগীৰ পৰিৱর্তন ঘটিছিল আৰু তাৰে পৰিণতিত এই অঞ্চলটিত বিদ্রোহৰ সূত্রপাত হৈছিল। অসমত বৃটিছ শাসন সম্পর্কে তলত আলোচনা কৰা হৈছে।

ইয়াণ্ডাবু সন্ধিৰ পিচত পূর্বৰ ক্ষমতা হেৰুওৱা অসমৰ সম্ভ্রান্ত বা অভিজাত শ্রেণীটোৱে বিদেশী শাসনৰ প্রতি তীব্রভাৱে অসন্তুষ্ট হৈ পৰিছিল। তেওঁলোকে ধনঞ্জয় পিয়লি ফুকন, গোমধৰ কোঁৱৰ আদিৰ নেতৃত্বত বিদ্রোহ আৰম্ভ কৰিছিল। ই আছিল অসমীয়াৰ স্বাধীনতা লাভৰ প্রতি থকা হাবিয়াসৰ এক প্রতীক।

যিহেতু উজনি অসমৰ সংগ্রহিত ৰাজহ বৃটিছ প্রশাসন চলাবৰ বাবে পর্যাপ্ত নাছিল, সেয়েহে তেতিয়াৰ বৃটিছ আয়ুক্ত ডেভিদ স্কটে উজনি অসমত আহোম ৰাজতন্ত্র পুনৰ প্রতিষ্ঠিত হোৱোটো বিচাৰিছিল। দ্বিতীয়তে এই পুনৰ প্রতিষ্ঠতাই আহোমসকলক বিশেষকৈ সম্ভ্রান্ত আহোমসকলক সন্তুষ্ট কৰিব।

কেন্দ্রৰ চৰকাৰখনে ডেভিদ স্কটৰ এই যুক্তিত প্রত্যয় যোৱা নাছিল আৰু সেইবাবে এই সম্পর্কীয় শেষ মীমাংসাটো পিছুৱাই দিয়া হৈছিল। ১৮২৮ চনত গভর্নৰ জেনেৰেল হিচাপে লর্ড আমহার্ষ্টৰ ঠাইত স্থলাভিষিক্ত হোৱা লর্ড উইলিয়াম বেন্টিকে

এই সমগ্র পৰিস্থিতিটোৰ ক্ষেত্রত এক বাস্তৱসন্মত দৃষ্টিভংগী গ্রহণ কৰিছিল। প্রশাসনিক আহুকাল আৰু আহোম সম্ভ্রান্ত শ্রেণীৰ বৈৰিতাই উজনি অসমৰ বিষয়টোৰ ক্ষেত্রত আৰু অধিক বিলম্ব নকৰি এক সর্বশেষ সিদ্ধান্ত ল'বলৈ বেন্টিংকক তৎপৰ কৰি তুলিছিল। ১৮৩৩ চনৰ২৪ এপ্রিলত পুৰন্দৰ সিংহক আনুষ্ঠানিকভাৱে উজনি অসমৰ শাসকৰ পদত অধিস্থিত কৰা হ'ল। কিন্তু ১৮৩৮ চনতঅপশাসনৰ গইনা লৈ উজনি অসমক কোম্পানীৰ প্রত্যক্ষ শাসনৰ অধীনলৈ অনা হ'ল। ১৮২৬ চনৰ চুক্তি অনুযায়ী বৃটিছে মটকৰ মৰাণসকলৰ মুখিয়াল বৰ সেনাপতিক কৰৰ সলনি ৩০০ জন পাইক যোগান দিবলৈ নিযুক্তি দিছিল। বৰ সেনাপতি উত্তৰাধিকাৰী মাজু গোঁহাইক বছৰেকত ১০,০০০ টকাকৈ বৃটিছক দিবলৈ এখন নতুন চুক্তি তেওঁৰ ওপৰত আৰোপ কৰা হৈছিল। ধর্মীয় কাৰণত এই চুক্তিখনক মৰাণসকলে পছন্দ কৰা নাছিল। ১৮৩৯ চনৰ নৱেম্বৰ মাহত বৃটিছ চৰকাৰে মটক ৰাজ্য অধিকাৰ কৰিছিল। বৃটিছে এক সম্প্রসাৰণবাদী নীতি অনুসৰণ কৰিছিল আৰু অসমৰ জনগণৰ ভাবাবেগক গুৰুত্ব নিদি উত্তৰ পূর্বাঞ্চলৰ বিভিন্ন ৰাজ্যবোৰ এখনৰ পিছত এখনকৈ অধিকাৰ কৰি গৈছিল। ইয়ে অসমৰ জনসাধাৰণৰ মনত বৃটিছ বিৰোধী ক্ষোভ তীব্রভাবে বৃদ্ধি কৰিছিল।

নতুন চৰকাৰখনে কেৱল মাথো ৰাজহ সংগ্রহৰ বিষয়টোতহে গুৰুত্ব দিছিল; ৰায়তসকলৰ আর্থিক দুর্দশাৰ পিনে চৰকাৰখনে সামান্যও কানসাৰ দিয়া নাছিল। চৰকাৰৰ লুণ্ঠন যিমানে বাঢ়িছিল সিমানেই তেওঁলোকৰ অৱস্থা শোচনীয় হৈ পৰিছিল। প্রথম ইংৰাজ-ধর্মীয় যুদ্ধৰ আগতে বৃটিছে অসমৰ জনসাধাৰণৰ আগত যিবোৰ প্রতিশ্রুতি দিছিল সেইবোৰ পালন কৰাৰ ক্ষেত্রত বৃটিছ ব্যর্থ হৈছিল। অভিজাত শ্রেণীটোৱে এই নতুন পৰিস্থিতিটোৰ প্রতি প্রতিক্রিয়া প্রদর্শন কৰি তাৰ বিৰুদ্ধে নিষ্ফল বিদ্রোহ কৰিছিল। বৃটিছে প্রৱর্তন কৰা প্রত্যেকটো নতুন প্রশাসনীয় ব্যৱস্থাই পুৰণি অভিজাত শ্রেণীটোৰ প্রতি এক প্রচণ্ড আঘাত আছিল। ১৮৪৩ চনত বৃটিছ চৰকাৰে দাস ব্যৱস্থা বিলুপ্ত কৰাক লৈ তীব্র ক্ষোভৰ সৃষ্টি হৈছিল কিয়নো ইয়ে অসমৰ পুৰণি অভিজাততন্ত্রৰ শক্তি আৰু বিশেষাধিকাৰবোৰত খহনীয়া সৃষ্টি কৰিছিল। শাসক শ্রেণীৰ সদস্যসকলে সকলো ঠাইত বৃটিছৰ সিদ্ধান্তবিলাকৰ বিৰুদ্ধে প্রতিবাদ কৰিছিল। স্থানীয় সম্ভ্রান্ত শ্রেণীৰ ঠাইত বংগৰ পৰা মানুহ আনি নিয়োগ কৰিব খোজা কেপ্তেইন নিউফভিলৰ নীতিটোৱে পৰিস্থিতি আৰু অধিক বেয়া কৰি তুলিছিল।

তদুপৰি বৃটিছৰ আর্থিক নীতিয়ে অসমৰ জনগণক তীব্রভাৱে ক্ষোভিত কৰি তুলিছিল। বৃটিছে অসমত চাহ খেতি আৰম্ভ কৰিছিল। 'পতিত মাটি নিয়ামক আইন' ৰ আঁচনিখন জাপি দি বৃটিছে স্থানীয় লোকক চাহ খেতিৰ সুফলৰ পৰা বঞ্চিত কৰাৰ কৌশল গ্রহণ কৰিছিল। কৌশলী নিয়ামকৰ জৰিয়তে সমগ্র চাহ উদ্যোগটো বৃটিছ চাহ খেতিয়কৰ হাতত তুলি দি বৃটিছ চৰকাৰে সাম্রাজ্যবাদী পুঁজি গঠন কৰা প্রক্রিয়াটো সম্পূর্ণ কৰাত সফল হৈছিল। তেওঁলোকে বিহাৰ বংগ, উৰিষ্যা আৰু তেলেঙ্গানাৰ পৰা

সস্তীয়া শ্রমিক লৈ আনিছিল। এই সস্তীয়া শ্রমিকসকলক কুলি বুলি জনা গৈছিল। এইসকলক অসমৰ স্থানীয় লোকে সন্দেহৰ দৃষ্টিৰে চাইছিল। তাৰোপৰি বৃটিছৰ কানি খেতিৰ নীতিক লৈ অসমীয়া সমাজখনৰ অভিজাত শ্রেণীটোৱে তীব্রভাৱে অসন্তুষ্ট হৈছিল। জনগণক কানি যোগান নিদিবৰ বাবে তথা এই অভ্যাস নির্মূল কৰাৰ বাবে তেওঁলোকে চৰকাৰৰ ওচৰত আবেদন কৰিছিল।

বৃটিছৰ সামাজিক আৰু ধর্মীয় সংস্কাৰ সাধনবোৰে অসমৰ ৰক্ষণশীল লোকসকলৰ মনত সন্দেহৰ ভাৱ জগাই তুলিছিল। চৰকাৰী বিষয়া আৰু খ্রীষ্টিয়ান মিছনেৰীসকলৰ কাম-কাজবোৰে হিন্দু আৰু মুছলমানসকলৰ মনত তেওঁলোকৰ নিজ ধর্ম বিপদগ্রস্ত হ'বলি এক শংকাৰ সৃষ্টি কৰিছিল। বৃটিছৰ জাতিগত বৈষম্যৰ আচৰণেও অসমীয়া মানুহৰ মনত বিৰূপ ভাৱৰ সৃষ্টি কৰিছিল।

সেইবাবে পুৰণি অভিজাতবর্গ আৰু আড্যৱন্তসকলে নব্য বৃটিছ শাসনৰ সমূলি গ্রহণ কৰিব পৰা নাছিল। তেওঁলোকৰ কিছুমানে আশাহীন হৈ পৰিছিল আৰু একমাত্র পুৰণি শাসন পদ্ধতি পুনর্প্রতিষ্ঠাৰ দ্বাৰাহে তেওঁলোকৰ মুক্তি সম্ভৱ বুলি অনুভৱ কৰিছিল। প্রাক্তন স্বর্গদেও চন্দ্রকান্ত সিংহই নিজস্ব অধিকাৰ ঘূৰাই পাবৰ বাবে কেবাবাৰো প্রচেষ্টা চলাই দুখ মনেৰে ১৮৩৮ চনৰ আগভাগত মাথো ৪৩ বছৰ বয়সত মৃত্যুমুখত পৰে। নিজ আসনৰ পৰা স্থানচ্যুত হোৱা পুৰন্দৰেও ১৮৪৬ চনৰ অক্টোবৰ মাহলৈ, তেওঁৰ মৃত্যু নোহোৱা পর্যন্ত তেওঁৰ পুনর্প্রতিষ্ঠাৰ বাবে কেবাবাৰো চেষ্টা চলাইছিল। তেওঁৰ একমাত্র পুত্র আৰু উত্তৰাধিকাৰী কামেশ্বৰেও ইয়াৰ কিছু বছৰ পিছত মৃত্যুবৰণ কৰিছিল আৰু সেই সময়ত তেওঁৰ পুত্র কন্দর্পেশ্বৰৰ বয়স আছিল মাথো এঘাৰ বছৰ। এনে এক পর্যায়ত তেতিয়ালৈকে কোম্পানীৰ এগৰাকী অতি বিশ্বস্ত আৰু অনুগত বিষয়া হিচাপে কর্মৰত মণিৰাম দত্ত বৰভাণ্ডাৰ বৰুৱাই, যাক মণিৰাম দেৱান বুলি জনা গৈছিল, মুক্তি আন্দোলনৰ এগৰাকী নেতাৰূপে এক নতুন ভূমিকা গ্রহণ কৰিছিল।

অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন নং ১ঃ ইয়াণ্ডাবু সন্ধি কেতিয়া স্বাক্ষৰিত হৈছিল?

.....

প্রশ্ন নং ২ঃ আহোমৰ শেষ শাসকজন কোন আছিল?

.....

প্রশ্ন নং ৩ঃ কাক মণিৰাম দেৱান বুলি জনা যায়?

.....

১০.৩.২ মণিৰাম দেৱানৰ ভূমিকা

১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহে অসম স্পর্শ নকৰালৈ থকা নাছিল। অসমৰ উদিত মধ্যবিত্ত শ্রেণীটোৰ এগৰাকী সঁচা প্রতিনিধি আছিল মণিৰাম। মণিৰামে পোনতে উজনি অসমৰ টহছিলদাৰ ৰূপে বৃটিছৰ অধীনত চাকৰি কৰিছিল। উজনি অসমত পুৰন্দৰ সিংহৰ আমোলৰ সময়ত মণিৰামে ৰাজহ বিভাগৰ চিৰস্তাদাৰ ৰূপে কাম কৰিছিল। যেতিয়া ১৮৩৮ চনত পুৰন্দৰ সিংহক ক্ষমতাচ্যুত কৰা হৈছিল তথা উজনি অসমক বৃটিছ শাসনৰ অধীনত অনা হৈছিল তেতিয়া ইয়াকে লৈ মাণিৰাম অসন্তুষ্ট হৈ পৰিছিল।

পুৰন্দৰ সিংহক ক্ষমতাচ্যুত কৰাৰ পিছত মণিৰামে নাজিৰাস্থিত আসাম টী কোম্পানী ত দেৱান হিচাপে দিছিল।। অৱশ্যে চাহ বাগিচাৰ মালিকসকলৰ তেওঁ অসন্তুষ্ট হৈছিল। তেওঁ যোৰহাটত নিজাববীয়াকৈ দুখন বাগিচা আৰম্ভ কৰে। কিন্তু ইউৰোপীয় চাহ খেতিয়কসকলে লাভ কৰা পতিত মাটিৰ ৰেহাই মূল্যৰ পৰা তেওঁ বঞ্চিত হৈছিল।

জানি থোৱা ভাল

আসাম টী কোম্পানীত দেৱানৰূপে কাম কৰাৰ বাবে মণিৰাম দত্ত বৰভাণ্ডাৰ বৰুৱাক মণিৰাম দেৱান বুলি জনা গৈছিল।

লাহে লাহে মণিৰামে উপলব্ধ কৰিছিল যে বৃটিছ শাসনৰ অধীনত তেওঁৰ আৰু দেশৰ মানুহখিনিৰ কোনো ভৱিষ্যৎ নাই। ইয়াৰ পিছতে তেওঁ চাৰিং ৰজা কন্দর্পেশ্বৰ সিংহৰ সৈতে জড়িত হৈ পৰে। মণিৰাম কন্দর্পেশ্বৰ সিংহৰ বন্ধু, দার্শনিক আৰু পথ প্রদর্শক হৈ পৰিছিল। মণিৰামে কন্দর্পেশ্বৰ সিংহক তেওঁৰ ৰাজ্য ঘূৰাই পোৱাৰ প্রচেষ্টাত প্রেৰণা যোগাইছিল। সেই সময়তে ১৮৫৩ চনত এ. জে. মফট্ মিলে অসম ভ্রমণ কৰে। মণিৰাম দেৱানৰ পৃষ্ঠপোষকতাত উজনি অসমখন কৰতলীয়া হিচাপে কোম্পানী চৰকাৰৰ অধীনত শাসন কৰিবৰ বাবে কন্দর্পেশ্বৰ সিংহই মিলৰ হাতত আনুষ্ঠানিক আৱেদন প্রদান কৰিছিল।

উজনি অসমৰ বিপন্নপ্রায় সম্ভ্রান্ত শ্রেণীৰ পৰাও মিলে কেবাখনো অৱেদন পাইছিল। মণিৰামে নিজেও দুখন স্মাৰক পত্র প্রদান কৰিছিল। ইয়াৰে এখন আহোম ৰাজতন্ত্র পুনর্প্রতিষ্ঠাক লৈ আৰু আনখন প্রশাসনিক সংস্কাৰক লৈ আছিল। কিন্তু মিলে অতি সহজতে এই আবেদনবোৰ প্রত্যাখ্যান কৰিছিল। মণিৰাম দেৱানৰ অসমৰ স্থানীয় কর্তৃপক্ষবোৰৰ ওপৰত বিশ্বাস হেৰুৱাইছিল আৰু সেইবাবে বংগৰ লেফটেন্ট গভর্নৰ ছাৰ জন কেম্পবেলক প্রত্যক্ষভাৱে এই বিষয়টিত অৱগত কৰাব বুলি সিদ্ধান্তও লৈছিল। এই উদ্দেশ্য লৈ ১৮৫৬ চনৰ এপ্রিল মাহত তেওঁ কলিকতা (বর্তমানৰ কলকতা) ত উপস্থিত হৈছিল।

কলিকতাত মণিৰামে দুগৰাকী বিখ্যাত বঙালী ব্যৱসায়ী (আশুতোশ দেৱ আৰু প্রমোথ নাথ দেৱ) ৰ ঘৰত আছিল। তাতে বংগৰ বহু আগশাৰীৰ বুদ্ধিজীৱীৰ সৈতে তেওঁৰ সান্নিধ্য ঘটে। ৰজা গুৰু দাস, নীলমণি মিত্র, কুঞ্জ বিহাৰী মল্লিক আৰু ৰাজেন্দ্র দত্তৰ সৈতে তেওঁ মিলিত হয়। এনেদৰে কলিকতাত থাকোতে মণিৰামে এক নতুন কার্যপন্থা হাতত লোৱাৰ আগতে প্রয়োজন হোৱা বৌদ্ধিক অনুপ্রেৰণা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল।

মুক্তিয়াৰ ঃ এগৰাকী প্রতিনিধি।

এই সময়ছোৱাৰ ভিতৰতে মিৰাট, দিল্লী লক্ষ্ণৌ আৰু কানপুৰত ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহ আৰম্ভ হয়। বিদ্রোহীসকলে দিল্লীত মোগল শাসক দ্বিতীয় বাহাদুৰ শ্বাহক হিন্দুস্থানৰ সম্রাট হিচাপে ঘোষণা কৰিছিল। বৃটিছ ৰাজ গুচাবৰ বাবে মণিৰামেও অসমত এনে এক বিদ্রোহ সংগঠিত কৰাৰ সম্ভাৱনাক গমিপিতি চাইছিল। মণিৰামেও এই পৰিস্থিতিৰ পূর্ণ সুযোগ ল'ব বিচাৰিছিল আৰু বৃটিছৰ বিৰুদ্ধে অস্ত্র ল'বৰ বাবে যুৱৰাজ কন্দর্পেশ্বৰ সিংহ, পূর্বৰ সম্ভ্রান্ত আৰু আঢ্যৱন্ত লোক সহিত কিছু সংখ্যক সত্রাধিকাৰকো প্রৰোচিত কৰিছিল।

সেইসময়ত অসমত সেনাৰ দুটা ৰেজিমেন্ট আছিল। ফার্ষ্ট আসাম লাইট ইনফেন্ট্রি মেজৰ হেনয়ৰ অধীনত ডিব্রুগড়ত অৱস্থিত আছিল আৰু মেজৰ বিচার্ডচনৰ অধীনত গুৱাহাটীত ছেকেণ্ড লাইট ইনফেন্ট্রিৰ বাহৰ আছিল। ডিব্রুগড়স্থিত ফার্ষ্ট আসাম লাইট ইনফেন্ট্রিৰ বেছিভাগ চিপাহীয়েই পশ্চিম বিহাৰৰ আছিল। বিদেশীবোৰক বহিষ্কাৰ কৰিবলৈ এই চিপাহীসকল আগবাঢ়ি অহাটো নিশ্চিত আছিল। এক বিদ্রোহৰ পটভূমি গঢ়াৰ বাবে মণিৰামে মধু মল্লিক (এগৰাকী বঙালী মুক্তিয়াৰ) ৰ পৰা তথা আন আন যেনে উৰবিধৰ বৰুৱা, মায়াৰাম বৰবৰা, চিত্রসেন বৰবৰা, কমলা চাৰিঙ্গীয়া বৰুৱা, মহিধৰ শর্মা মুক্তিয়াৰ, লুকি সেনছোৱা বৰুৱা, উগ্রসেন মৰঙি খোৱা গোঁহাই, দেওৰাম দিহিঙিয়া বৰুৱা, ধূতিৰাম বৰুৱা, পিয়লি বৰুৱা, বাহাদুৰ গাওবুঢ়া, শেইখ ফৰমুদ আলি, মধুৰাম কোচ আদিৰ যথেষ্টখিনি সহায় লাভ কৰিছিল।

অৱশ্যে ১৮৫৭ চনৰ আগষ্ট মাহলৈ অসমৰ চিপাহীসকল নিষ্ক্রিয় হৈ ৰ'ল যদিও তেওঁলোক ভিতৰি ভিতৰি অশান্ত হৈ থাকিল। ইয়াৰ কাৰণ হ'ল মণিৰামৰ অসমত থকা সহযোগীসকলে বিদেশীসকলৰ বিৰুদ্ধে নামি পৰিবলৈ তেওঁৰ পৰা এক সংকেত পাবলৈ অপেক্ষা কৰি আছিল। কিন্তু অসমলৈ আহি বিদ্রোহৰ নেতৃত্ব লোৱাৰ আগতেই শিৱসাগৰৰ পুলিচ দাৰোগা (পৰিদর্শক) তথা অসমত ইউৰোপীয়সকলৰ এগৰাকী অতি বিশ্বস্ত ব্যক্তি হৰনাথ পর্বতীয়া বৰুৱাৰ সহায়ত শিৱসাগৰৰ মুখ্য সহকাৰী কেপ্টইন চার্লছ হলৰয়দে মণিৰামৰ কেইখনমান গোপনীয় চিঠি জব্দ কৰিছিল। হলৰয়দৰ তৎপৰতাত কেপ্টেইন লোথাৰে এদল সৈন্য বাহিনীসহ যোৰহাটলৈ আহে আৰু ১৮৫৭ চনৰ ৭ ছেপ্তেম্বৰত চাৰিং ৰজা কন্দর্পেশ্বৰ সিংহক গ্রেপ্তাৰ কৰি আলিপুৰ জেললৈ পঠিয়াই দিয়ে। কলিকতাত মণিৰামক গ্রেপ্তাৰ কৰা হয় আৰু কেই সপ্তাহমান আলিপুৰ

জেলত কাৰাৰুদ্ধ কৰি ৰখাৰ পাছত বিচাৰৰ বাবে তেওঁক অসমলৈ অনা হয়। মণিৰামৰ লগতে তেওঁৰ কেবাজনো সহযোগীকো গ্রেপ্তাৰ কৰা হৈছিল।

অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন নং ৪ঃ কোনটো বছৰত মণিৰামে মিলৰ হাতত আৱেদন দিছিল?

.....

প্রশ্ন নং ৫ঃ মণিৰাম দেৱানে কিহৰ বাবে কলিকতালৈ গৈছিল?

.....

প্রশ্ন নং ৬ঃ মণিৰামে কলিকতাত ক'ত থাকিছিল?

.....

প্রশ্ন নং ৭ঃ অসমৰ ৰেজিমেন্ট দুটিৰ নাম লিখক।

.....

প্রশ্ন নং ৮ঃ মণিৰামক ক'ত গ্রেপ্তাৰ কৰা হৈছিল?

.....

ৰাইজ মেল ঃ সাধাৰণ মানুহৰ এক সভা।

১০.৩.৩ বিদ্রোহীসকলৰ বিচাৰ

ষড়যন্ত্রৰ এই গোচৰবোৰ বিচাৰ কৰিবৰ বাবে কেপ্টেইন হলৰয়দক বিশেষ আয়ুক্ত হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হৈছিল। মণিৰাম দেৱান আৰু পিয়লি বৰুৱাক ৰাষ্ট্রদ্রোহৰ অপৰাধত দোষী বুলি মৃত্যুদণ্ড বিহা হ'ল। ১৮৫৮ চনৰ ২৬ ফ্রেব্রুৱাৰীত যোৰহাটত দুয়োজনকে ৰাজহুৱাভাৱে ফাঁচী কাঠত ওলোমোৱা হ'ল। মধু মল্লিক, ত্রিণয়ন, কমলা বৰুৱা, ধৃতিৰাম বৰুৱা, মৰঙিখোৱা গোঁহাই, মায়াৰাম নাজিৰ — এই সকলোকে অপৰাধ সংঘটন কৰাত সহযোগিতা কৰাৰ অভিযোগেৰে দোষী বুলি ঘোষণা কৰা হ'ল আৰু আজীৱন দেশান্তৰিত কৰা হ'ল। বাহাদুৰ গাঁওবুঢ়া আৰু শ্বেখ ফৰমুছ আলিকো যোৰহাটত মুছলমানসকলক ষড়যন্ত্রত লিপ্ত কৰাত প্রৰোচিত কৰাৰ বাবে আন্দামনলৈ প্রেৰণ কৰা হৈছিল। তেওঁলোকৰ সম্পত্তি বোৰো বাজেয়াপ্ত কৰা হৈছিল। এই ষড়যন্ত্রত লিপ্ত থকাৰ বাবে বহু চিপাহীকো শাস্তি বিহা হৈছিল।

ডিব্রুগড় ৰেজিমেন্টৰ কিছুমান চিপাহীক আজীৱন দেশান্তৰিত কৰা হৈছিল। কিছুমানক সুদীর্ঘ কালৰ বাবে কাৰাদণ্ড বিহাৰ বিপৰীতে গোলাঘাটৰ চিপাহীকে ধৰি আন বহুতকে চাকৰিৰ পৰা আব্যাহতি দিয়া হৈছিল। দুগৰাকী অসমীয়া মহিলা ৰূপহী আইদেউ আৰু লোমবৈ আইদেউয়ে ষড়যন্ত্রত লিপ্ত থকা অভিযোগত তেওঁলোকৰ সম্পত্তি আৰু মৌজা হেৰুৱাব লগা হৈছিল। কম বয়সীয়া হোৱা হেতুকে কন্দর্পেশ্বৰ সিংহৰ ওপৰত বিচাৰ নচলিল। ১৮৬০ চনলৈ তেওঁক বর্ধমানত কাৰাৰুদ্ধ কৰি ৰখা

হ'ল। তাৰ পিছত এগৰাকী পেঞ্চনাৰ হিচাপে তেওঁ গুৱাহাটীত সংস্থাপিত হ'বলৈ অনুমতি দিয়া হ'ল — য'ত ১৮৬০ চনত তেওঁৰ মৃত্যু ঘটিল।

১০.৩.৪ বিদ্রোহৰ বিফলতা

১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহ আছিল কিছুসংখ্যক ভাৰতীয় দেশপ্রেমিকৰ দ্বাৰা বিদেশী শাসন উৎখাত কৰাৰ বাবে এক মহান আৰু সাহসী পদক্ষেপ। কিন্তু অৱশেষত বৃটিছে এই বিদ্রোহ দমন কৰাত সফল হৈছিল। বিদ্রোহ বিফল হৈছিল আৰু এই বিফলতাৰ কাৰণসমূহ হৈছে —

- মণিৰাম তথা তেওঁৰ সহযোগীসকলৰ ৰাজনৈতিক আৰু সাংগঠনিক দক্ষতা থকা স্বত্বেও বিদ্রোহীৰ সংখ্যা কম হোৱা বাবে আৰু ভাৰতৰ বাকী প্রান্তৰ সৈতে বিচ্ছিন্ন হৈ থকাৰ বাবে তেওঁলোকে লক্ষ্যত উপনিত হোৱাত বিফল হৈছিল।
- ভাৰতবর্ষৰ আন প্রান্তৰ বিপৰীতে অসমৰ অভিজাত মহলে বিদ্রোহীসকলক সহযোগ কৰা নাছিল। মাথো কিছু সংখ্যকেহে মণিৰাম দেৱানৰ এই প্রচেষ্টাৰ প্রতি সমর্থন জনাইছিল।
- সমাজৰ সকলো শ্রেণীয়ে এই বিদ্রোহক সমর্থন কৰা নাছিল। অসমত সংঘটিত ঘটনাৱলীয়ে মুৰব্বী শ্রেণী আৰু আঢ্যৱন্তসকলৰ মনত কোনো আশাৰ সঞ্চাৰ কৰা নাছিল।
- সন্দেহ নাই যে মণিৰাম দেৱানে এই বিদ্রোহৰ নেতৃত্ব লৈছিল, কিন্তু তেওঁৰ এই নেতৃত্ব ঝাঞ্চিৰ ৰাণী লক্ষ্মীবাই, নানা চাহেব আদিৰ সৈতে তুলনীয় নাছিল। তদুপৰি বৃটিছ নেতৃবৃন্দ ভাৰতীয় নেতাসকলতকৈ বহু বেছি উৎকৃষ্ট আছিল।
- তেওঁলোকৰ বিফলতাৰ মূল কাৰণ আছিল মধ্য ভাৰতৰ বিদ্রোহীসকলৰ সৈতে সম্পর্ক স্থাপন কৰাৰ ক্ষেত্রত অসফলতা তথা পুৰন্দৰ সিংহৰ ছেদেলি ভেদেলি হৈ পৰা সৈন্যসকল সহিত সশ্রস্ত্র বাহিনীত সংগঠিত কৰাত ব্যর্থ হোৱা।
- বিদ্রোহীসকলৰ এটা শ্রেণী চৰকাৰী চাকৰিয়াল আছিল আৰু তেওঁলোকৰ নিজা স্থিতি ৰক্ষা কৰাক লৈ সতর্ক আছিল আৰু আনহাতে বাকীসকলৰ বেছিভাগ আছিল উদাসীন। বৃটিছ চৰকাৰৰ অধীনত দাৰোগা হিচাপে সেৱা আগবঢ়োৱা হৰনাথ পর্বতীয়া বৰুৱা নেতাসকলক গ্রেপ্তাৰ কৰাৰ মূল জগৰীয়া আছিল।
- অসমত ভাল বাট পথ তথা যোগাযোগ আৰু পৰিবহনৰ আন একো মাধ্যম নাছিল। বিদ্রোহীসকলে সহজতে এই অঞ্চলৰ জনসাধাৰণৰ সৈতে যোগাযোগ ৰক্ষা কৰিব পৰা নাছিল।

চিন্তা-চর্চা কৰক ৫.১

১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহৰ অসমৰ নেতাসকলৰ লগতে সর্বভাৰতীয় নেতাসকলৰ এখন তালিকা প্রস্তুত কৰক

.....

.....

যদিও সর্বসাধাৰণ লোকে এই বিদ্রোহত অংশ গ্রহণ কৰা নাছিল তথাপিও বৃটিছৰ প্রতি তেওঁলোকৰ অসন্তোষ আন বিদ্রোহ আৰু শ্রমিক হৰতালত প্রতিফলিত হৈছিল। বৃটিছ শাসনৰ কদাচাৰৰ বিৰুদ্ধে অনুষ্ঠিত হোৱা *ৰাইজ মেল* বোৰত ক্রমবর্দ্ধমান অংশ গ্রহণেৰেও সাধাৰণ মানুহে তেওঁলোকৰ ক্ষোভ প্রতিপন্ন কৰিছিল।

অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন নং ৯ঃ কোনে মণিৰাম দেৱানৰ বিচাৰ কৰিছিল?

.....

প্রশ্ন নং ১০ঃ ক'ত আৰু কেতিয়া মণিৰাম দেৱানক ফাঁচী দিয়া হৈছিল?

.....

প্রশ্ন নং ১১ঃ বিভিন্ন দণ্ডৰে দণ্ডিত মণিৰাম দেৱানৰ সহযোগীসকলৰ নাম উল্লেখ কৰক।

.....

প্রশ্ন নং ১২ঃ অসমত সংঘটিত ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহৰ বিফলতাৰ দুটা কাৰণ উল্লেখ কৰক।

.....

১০.৪ অধ্যয়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি,

- ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহত মণিৰাম দেৱানৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে জ্ঞান হ'ল।
- ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহৰ বিফলতাৰ বিষয়ে জানিব পাৰিলে।
- তেওঁলোকৰ অসন্তুষ্টিয়ে ফুলগুৰিৰ বিদ্রোহ (১৮৬১), জয়ন্তীয়াসকলৰ বিদ্রোহ (১৮৬০-১৮৬৩) আৰু অসম বিদ্রোহ (১৮৯৪) ৰ ৰূপত বহিঃ প্রকাশ পালে।